Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 295. szám. Csütörtök, deczember 17.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utcza 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásra vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 16.

A fizetésemelés rendezése és a tanitóság.

Méltányosabb kérés régen nem kopogtatott városunk törvényhatóságának ajtaján, mint az a kérvény, amelyet községi iskoláink igazgatói a fizetésemelések tárgyalása előtti napon a városi törvényhatóságnak benyujtottak.

Ismeretes Nagyvárad város közönsége előtt, hogy a városi tisztviselők fizetésemelését rendező uj szervezeti szabályzatban, amelyet városunk közgyülése f. é. január havában hozott, a többi városi hivatalnokok között a községi iskolai tanitók fizetése is meg lett javitva. Ezt a tervezetet azonban a m. kir. belügyminiszter nem hagyta jóvá, hanem azon utasitással küldte vissza a városi törvényhatóságnak, hogy ujabb megfontolás és tárgyalás után egy a város pénzügyi viszonyainak jobban megfelelő fizetés rendezési tervezetet dolgozzon ki. A törvényhatóság kiadta az ügyet ujabb véleményezés végett a tanácsnak. Ez pedig a jogi és pénzügyi szakbizottságok meghallgatása után röviden úgy bánt el az egész dologgal, hogy a tanitóságnak és nehány alantasabb tisztviselői közegnek kilátásba helyezett fizetésemelését tetemesen lejebb szállitotta, úgyszólván törülte. Igy okoskodott: Ha a városnak jelenlegi pénzügyi viszonyai nem birják meg a tervbe vett fizetésemeléssel járó ujabb terheket, hát akkor a tanitóknak kevesebbet adunk. Ugy tett, mint a krétaiak tettek, akik midőn látták, hogy nyúlánk vendégeiknek rövidek a számukra kijelölt ágyak, kaptáka magukat és levágtak mindegyikből annyit, amennyivel hosszabbak voltak, mint az ágy, — csupa vendégszeretetből; de azt, hogy ez az eljárásuk méltányos és igazságos volt-e? — azt másodrendü kérdésnek tekintették, csak úgy mint a mi városi tanácsunk.

Ezt a se nem igazságos, se nem méltányos, de meg azon felül nem is reális előirányzati tervezetet városunk törvényhatósága a mult héten tartott közgyülésén visszaküldte a tanácsnak ujabb tanulmányozás, illetve inditványtétel végett. Erősen hisszük, hogy ebben a határozatban a tanitóság felszólamlásának is van egy parányka kis része. Városunk törvényhatósági testülete belátta, hogy nagyfoku igazságtalanságot követne el, ha midőn az összes tisztviselők fizetését megjavitaná, abból legkevesebbet juttatna a »nemzet napszámosai«-nak, — a tanitóknak. És erre a méltánytalanságra akarunk mi ezuttal rámutatni, annyival is inkább, mert a tanitóság emlitett kérvényében jogos »elkeseredettségének és lehangoltságának« okait csupa szerénységből elhallgatta.

*

Alig van tudományos pálya, amely az egyénnek türelmét, fizikumát, amely az egész embert annyira igénybe venné, amely annyi áldozat és felelősséggel járna, mint a tanitóé. Naponkint négy-öt-hat órán keresztül végez igazán birka türelmet igénylő és tüdőt ölő munkát. Pedig ez a munka az anyag-halmaz és az iskola viszonyok következtében egyre nő. Ma, midőn a gyermek a családból csak hibákat és szeszélyeket visz magával az iskolába, nagyobb mint valaha! Hogy minő munka ez, arról csak a tanügy közegeinek s azoknak, akik velünk együtt naponkint látják és csodálják munkájukat, csak azoknak lehet fogalmuk.

És vajjon ezzel a munkával arányban áll-e az anyagi vagy erkölcsi elismerés, jutalmazás, a melyben őket a társadalom részesiti? Dehogy áll! Se az egyik, se a másik! Nem ok nélkül nevezik őket a »nemzet napszámosainak«! . . . Anyagi javadalmazásuk olyan, a mely megélni kevés, éhen halni sok. Csak a mult hetekben olvastuk, hogy itt a mi közelünkben egy gör. keleti tanitó odahagyta az állását, mert a hatvan forintnyi évi fizetésből nem tudott megélni és beszegődött a szomszéd urasághoz béresnek. Mert igaz ugyan, hogy a törvényhozás megállapitotta a 300 forintos minimumot, de a tanitói fizetéseknek az állampénztár terhére történő kiegészitését a felekezetek iskolái csak a legvégső esetben szokták igénybe venni, nehogy az anyagi segélyért eladják iskoláik felett való autonom jogukat.

A mi pedig az erkölcsi jutalmazást illeti, arról jobb ha nem is szólunk! A mai társadalom még mindig lenézi a tanitóságot, csak olyan félmüvelt embereket, olyan irni és olvasni tanitó mestereket lát bennük, akiket éppen azért alig becsül többre egy kisiparosnál.

Ez a társadalomnak elismerése a tanitók iránt, akik gyermekeiket tanitják, nevelik, elméjöket, szivüket, kedélyüket kiképezik! . . .

És ne mondja nekünk senki, hogy ez Nagyváradon nincsen igy! Ha nem is

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A ki Krisztust követi.

Irta: **TÓTTELEKI.**

A tél lucskos őszszé változott. Városban az ilyen idő még hagyján, de falun? Brr!

Sártenger mindenfelé. A szoba az egyetlen száraz fészek, honnan a bus lakó, mint elitélt fogoly elkeseredetten tekintget, vagy fel a szürke ködös égboltozatra, vagy le a földet elboritó szennyes lére. — Az eső folytonosan szitált. Néma csend vesz körül. És ha nem hallanád az ereszről bántó egyhanguséggal le le csepegő vizet: kétségben volnál az iránt, vajjon valóban élsz-e?

Hát még akit arra kárhoztatott sorsa, hogy ilyenkor kell útra kelnie!

Éppen ilyen idő volt tavaly szeptember végén, mint most s nekem Kövesdre kellett utaznom, még pedig megyei utakon a mi nagy szó. — A kövesdi ispán valami semmiségért golyót tolt a fejébe. Szerencsére koponyája nem adta meg magát s a fiu a sebből is, meg az ostobaságból is felgyógyult. A komédia azonban megtörtént. A számadásokat s a gazdaságot át kellett vennem.

Az ő esete ugyan nem tartozik a dologhoz, de az már igen, hogy a tengely végei is elmerültek a sárban. Miska a kocsis szörnyü szitkok között szállt le minden husz-harmincz lépésnyire kereket takaritani, mert annyira felszedték a sarat, hogy az oldal és lőcs között nem voltak képesek megfordulni. Ugy néztek ki, mint valami otromba malom kerekek.

Hej de megundorodtam akkor az őszi poétáktól. Vajjon van-e, a ki ne olvasta volna zöngeményeiket?

Ha jön az ősz, nekik haldoklik a természet legelőször. Vizsla tekintettel, rögtön észre veszik, hogy hija van a faleveleknek s nagy emfázissal hirdetik, hogy hisz azok sárgaságban hullottak le. Fáj nekik, hogy a czinkét, csizt és veresbegyet immár nem hallják dalolni, egyedül az ökörszem kujtorog a sövény tövisei között, a szarka csörög a száraz ágon, mig a varju szomoruan károg holmi romok felett. — De legtöbbet bajlódnak azzal a problemával, hogy hát a Rézi, Ágnes, Malvin, avagy Margit bájos orczája mért oly halovány? Nagy nehezen a vers végén aztán kisütik, hogy ő nagysága mereng, nehéz sóhaj s több efféle tör ki fájó kebeléből. Tört reményekkel s pár elszáradt emlékvirággal bajlódik. Summa summarum nincs egyéb hátra, mint a lesárgult falevelek alá temetkezni mélyen, nagyon mélyen, ott aztán mérget lehet rá venni, hogy »nem bánt senki, nem fáj semmi.«

Egy olyan utazás, mint ez az enyim volt, hej' tudom más véleményre terelné az őszt illetőleg ezeket a füzfa pusztitókat.

Mily kimondhatatlan öröm is dagasztja az ember keblét, ha sok sárdagasztás után egy valamire való pocsolyára akad. — A lovak könnyebben usznak, mintha nem is gőzölögnének annyira, egyik-másik elszántabb még a fülét is hegyezni meri, a szekér nem nyög recsegve ropogva, a kerekekről szépen lemállik a sár, a kocsis nem káromkodik, ellenben dohányzacskója után nyul, az ember kinyujtózkodik s rá ér egy tisztességes ásitásra. Pár pillanatig aztán egész könnyedén himbálódzik az alkalmatosság a ragadós agyagban, hanem aztán csakhamar megint ott vagyunk, ahol voltunk.

Igy dagasztottunk, meg pocsogtunk már négy-öt órája. Be is alkonyodott. — Most ne hagyj el Habakuk! Ha besötétedik, akár szurokba nyomnák az embert a bubjáig, — annyit sem lát. Ha itt ér a sötétség, szent, hogy egy álló helyünkben kell megvárni a hajnalt, ha csak készakarva nem akarunk a latyakban megfulladni!

Nosza! rajta! Siessünk.

Hát uramfia! amint igy eviczkélünk, mit és kit látok? Schmalczfleck Izsákot, a ki Mindszenten volt görög, meg rőfös.

De csak volt. Mióta megvette a köszvénygáti pusztát a félkezü Veszty gróftól, Fényi Töhötöm és nagyságos földbirtokos lett belőle. Azonkivül épitett egy nagy gyárat vagy micsodát, ahol szalmából meg tudja a kő miből gőzerővel főzetett mindennemü bel- és külföldi borokat.

Egy szó mint száz, az én Töhötömöm ott feküdt a latyakban és szörnyen jajgatott. Különben némi oka volt is rá, mert bokában eltört a lába. Diszes hintója vagy öt araszszal feljebb az oldalán nyugodott, röviden: felfordult, a gyeplős az utolsót rugta, a rudas meg a két

Lapunk mai száma 10 oldal.

ilyen kirivó módon, de igy van. Abból az 500—800 forintból, a melyet nálunk egy községi iskolai tanitó fizetés fejében nyer, abból a mi viszonyaink között egy családos embernek megélni igen bajos. Vagy ha nem, akkor kérdem miért vállal majd mindegyik községi iskolai tanitó a rendes állásán kivül más mellékfoglalkozást is? Alig jön ki az iskolából, a helyett, hogy elcsigázott testét egy kis séta, pihenés vagy szórakozás által felfrissithetné, rohannia kell az ipariskolába, az ügyvédi irodába okmányokat másolnia, vagy a magánórákra korrepeticziókra.

Pedig a nagyváradi községi iskolai tanitói állások a vidéki még szerényebb anyagi javadalmazásu elemi iskolai tanitóknak valóságos Mekkái, a mely felé sóvár tekintettel néznek a tanügy még mostoha bánásmódban részesitett mozlimei s a melyet a tanitóknak csak legkvalifikáltabbjai, legjelesebbjei nyernek el!

*

Ime mennyi ok, hogy tanitóink javadalmazását az uj szervezeti szabályrendeletben munkájuk kifejtett fáradságukhoz arányositjuk.

Hisszük is, hogy a jogi és pénzügyi bizottság, mint a melyekhez a kérdés ujabb tanulmányozás és inditványtétel végett visszaküldetett, tekintettel lesz a tanitóság igazságos alapon álló kérelmére és a fizetés emelést fogja megtagadni éppen attól a tisztviselői osztálytól, a mely jelenlegi viszonyai között arra legjobban rá van utalva.

Nem tagadjuk, hogy a kérdés bonyolult és nehéz, de reméljük, hogy a jóakarat, a melylyel a törvényhatóság tagjai a dolgot tárgyalni fogják, megfogja mutatni a kibontakozás helyes utját-módját a kérdés utvesztőiből. ○

Fogadás a nunciusnál.

Taliani pápai nunciusnál tegnap volt az első fogadás, melyen jelenvoltak az uralkodóház tagjai, a főudvarmesterek, Welsersheimb gróf miniszter, Kielmannsegg gróf helytartó, Schönfeld táborszernagy, a diplomácziai kar tagjai, a reischsrath két házának többtagja, a főpapság, az udvari és állami méltóságok stb. Liechtenstein herczeg, ő felsége első főudvarmestere, aki Trauttmannsdorff herczeg temetésén volt, csak holnap fog a nunciusnál látogatást tenni.

Honvédek segélyezése.

Az állami költségvetésben, mint tudva van, négyszázezer forint van előirányozva az 1848-iki elaggott honvédek nyugdijazására és segélyezésére. A tényleges kiadás ezen a czimen jóval felülmulja azonban az előirányzatot. A folyó esztendőben p. több, mint hatszázezer forintot, tehát az előirányzottnál másfélszerte nagyobb összeget utalványozott a kormány az 1848-iki honvédek nyugdijai és segélyezése fejében. Egyébiránt az állami kiadásoknak ez a tétele éppen az idén érte el a maximális fokot, amennyiben többé senki sem vehető fel az 1848-iki honvédek közül a nyugdijazandók közé, a természet rendje pedig, fájdalom, a rohamosan bekövetkező elhalálozási esetek mindinkább csökkenteni fogják ezentul az 1848-ik honvédek segélyezésére forditandó összegeket.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 16.

Miniszter nélkül, csöndes bóbiskolással kezdődött az ülés, a melyen az elnöknek csak egy bejelenteni valója volt, az, hogy a nyitramegyei gazdasági egyesület nevében Polónyi Géza kérvényt nyujtott be a marhaadóról készitett törvényjavaslat módositása iránt.

A napirend során *Örley* Kálmán beszélt a főlirati javaslatokhoz, igazabban a lezajlott választásokhoz Ő is, mint a többi kormánypárti, az ellenzéket támadta a választások miatt, hogy az fanatizált, terrorizált és még sok más bünt is elkövetett. A néppártról nem szól, mert Biharban a papok hazafiasak. (Zaj. Mozgás.) Hanem a nép sok helyütt annyira fölizgultan megy a választásokba, hogy például megpróbált egy ellenzékit kapaczitálni, de az igy felelt: Én tisztelem, becsülöm az urat, de elmenjék innét, mert hogy az ides apámat is agyonütöm az elvemért. (Nevetés.) Különösen a hatósági tisztviselők politizálása miatt támadták a kormányt. Kérdi: Mi lenne Magyarországból, ha egy szép reggelen az ország szolgabirái, jegyzői, községi birái elhatároznák, hogy nem vesznek részt semmi politikában, mi lenne akkor Magyarországból?

Pichler Győző: Tündérország!

Szalay Károly: Az lenne csak a jó. (Mozgás. Zaj. Derültség.)

— Abból nagy baj származnék, folytatja Örley, az a nagy baj, hogy az ország jó részéből a mostaninál sokkalta kevésbbé hazafias elemek kerülnének be a parlamentbe. (Ellenmondás.) A kormánypárti föliratot fogadja el.

A bátor szónokot a kormánypárt többi tagja üdvözölte.

Sima Ferencz, a következő szónok röviden igyekezett végezni Örleyvel, kijelentve, hogy a főszolgabirók nélkül a hazafiui erények győztek volna a választásoknál. Aztán szembeáll Pulszky előadóval s bizonyitja, hogy az Ugron-párt leverése nem azért sikerült, mert e párt politikájával nem szimpatizálna a választóközönség, hanem mert a hatalom ellen ez a párt küzdött a parlamentben legfáradhatatlanabb módon s legkeményebben a kormány ellen. A nép talán nem annyira rossz és nem annyira silány, mint a mennyi rosszaság és silányság volt szükséges az ilyen választási eredményhez. Az inkább az igaz, hogy a kormány a legnagyobb vehemencziával s a legtörvénytelenebb eszközökkel vadászott az Ugron-párt ellen. Az erdélyi részekben történtek mégis nagyon meggondolásra méltók. Talán a Királyhágón tul volt leginkább elnyomva a választók szabad elhatározása. Talán ezen a földön hurczolták meg leginkább a korrupczió méreganyagát. Mert különben, ha a szabad polgár szabad meggyőződése szabadon nyilvánulhatott volna, képzelhető volna-e, hogy a székelyek megválasztják Weisz Bertold urat, de megbuktatják az E. M. K. E. vezérét: Bethlent. Másutt pedig elejtik Ugront, Barthát! (Zaj. Mozgás) és Beöthy Ákost. Megtörténhetett volna-e ez igazság és szabadság mellett? Szabad volt-e ennek megtörténni?

— Igen! szólt közbe Aidinger, a pécsi polgármester, elmondván e szóban szüzbeszédét.

Hosszasabban beszél ezután Sima a csongrádmegyei törvénytelenségekről és idézi Tisza Kálmánt, a ki 1872-ben vérig ostorozta a Deákpártot csak azért, mert a közlekedési miniszter rendeletet küldött a vasuti tisztviselőkhöz, hogy ne vegyenek részt a politikában. Micsoda csekélység volt e kormányrendelet azokhoz a törvénytelenségekhez képest, a miket napról-napra látunk. Hanem a régi erős szellem, az elpusztult, a magyar szivek ereje meggyöngült. Az Okolicsányi által benyujtott főlirati javaslatot fogadja el. (Helyeslés.)

Most egy kormánypárti. *Ágoston* József szólalt fel és az Apponyi gróf beszédével foglalkozott s azt fejtegette, hogy a feliratnak válaszolnak kell lenni a trónbeszédre; Apponyi gróf ugy látszik nem akarja ismerni a feliratnak ezt a természetét. Nem tartja igazságosnak Apponyi vádjait a kormány választási eljárása ellen; mert itt-ott szórványosan fordulhattak elő presszió, erőszak stb.; de nem képzelhető sem erőszak, sem más anyagi hatalom, a mely ezt az eredményt előidézhette volna. Hiszen, kérdi, van-e oly hivatali presszió, a mely felérne oly nyilatkozat erejével, mikor a lelkek pásztora magához rendeli a választót s azt mondja neki: én pedig kiátkozlak harmadiziglen, ha kell negyediziglen, (Derültség) ha elhagyod a zászlót? Helyesnek tartaná, ha leplet vetnénk a történtekre s megbecsüléssel fordulnánk egymáshoz. (Mozgás.) Csatlakozik a munka embereinek, a kormánypárt föliratának javaslatához. Éljenzés hangzott fel a kormánypárton és a szüzbeszéd elmondóját megéljenezték.

Uj szüzszónok következett *Bartha* Ödön szélsőbali. Kerek képü barna ur. Kerek a mozdulata és kerek minden mondata. Jó a hangja és igen ügyesen beszél. Első sorban kijelenti, hogy a függetlenségi párt föliratát fogadja el; azután a kormánypárt felirati javaslatából olvas fel nehány mondatot s kimutatja azokról, hogy lapszusok. A főlirat pl. dicsekszik az ország anyagi helyzetének javulásával. Ezzel szemben statisztikai összeállitásban mutatja ki, hogy pl. a váltóadósságok 1867. óta 480 százalékkal emelkedtek, a földbirtok bekebelezett adóssága 1200 millióval s az adóteher is 1265 millióval sulyosul az 5 milliárd értékü magyar földre. Az adósság tehát több, mint a föld értékének fele. (Folytonos tetszés, helyeslés a szélsőbaloldalon.) Hozzájárulnak még ehhez a községi pótadók, utadók, ártér-költségek stb. Az eladósodás nagy baj, bár nem speciálisan magyar baj. Hanem a franczia, német, angol maga-magának adóssa, papirjait minden nyugati állam leginkább a saját területén tudja elhelyezni. Nálunk ez nem igy van, egészen ellenkezőleg. Más országokban az adósságra vett kölcsönöket intézményekbe fektetik, nálunk a kölcsönpénzünk is kimegy a közgazdasági mostoha testvérünk, Ausztria területére. Beszél ezután a junktimról is és éles szavakban támadja a többséget azzal, hogy föliratának az a része, a mely a közgazdasági állapot virágzásáról szól, az osztrák falánkság fokozására való és arra, hogy az osztrák követelésekre alapot teremtsen. (Zaj. Tetszés.) Nem csatlakozhatik a kormány feliratához azért sem, mert a mult választások a közigazságban való hitet ölték meg. Felmutatja a kormány választási plakátját, a melyben az mondatik, hogy az ellenzék goromba, ezért nem tud kivivni a kormánynál semmit. Eötvös Károly javaslatát fogadja el.

Éljenzés közt fejezte beszédét, a melyre az elnök öt percz szünetet adott.

Öt percz szünet.

Szalay Károly: Aláirja az utolsó betüig azokat a fejtegetéseket, melyeket Eötvös Károlytól és Komjáthytól hallott. Teszi ezt azért, hogy a függetlenségi és 48-as párt tagjai közt egyes esetekben lehetnek eltérések, de alapelvekben soha!

Áttér azután a kath. autonomiára, melyet ők, katholikusok nem csak kérnek, hanem követelnek. Reflektál a tuloldal szokására, mely a

---

hátulsó lábán ülve fujta az orra lyukából a gőzt. — Kocsis sehol.

— Tyhü! teringettét Izsák gazda, akarom mondani Fényi ur, mi az Isten csodáját mivel itt a sárban?!

— Kedves Rátkai kasznár ur, ezek a dögök felforditották a kocsit, eltörték a lábamat, a kocsis megijedt és elszökött, vigyenek Kövesdre, kérem igen szépen és . . .

— De az áldóját a Krisztus tagadójának! — ezt már Miska mondta, ezt ugyan ténsuram fel nem vesszük.

— Mit mond maga, hogy én vagyok Krisztus tagadó? Tudja meg, hogy különb Krisztus követő vagyok, mint kendtek mind!

— Már azt igazán szeretném tudni, hogy és miként?

— Nos és aztat maga nem tud?

Hát nem változtatok én is a vizet borrá, mint Krisztus a kánai menyegzőn?!

— No ebadta hát ülj fel! Azaz, hogy feltettük és döczögtünk tovább minduntalan félve, hogy mi is az ő sorsára jutunk. Csak abból meritettünk sovány vigasztalást, hogy uj utitársunk is Krisztust követi s igy csak megkönyörül rajtunk az Isten fia. Annyiban meg is könyörült, hogy öreg este előtt beértünk Kövesdre, ahol átadtuk Fényi urat kétségbeesett életepárjának. Az uj földesur most hálálkodik még, ha találkozom vele, hogy megmentettük életét, de Krisztus követésében még most sem ment tovább az első csudánál.

———

felhozott vádakat mindig »visszautasitja.« Ez nem ér semmit. Nem visszautasitani, hanem bizonyitani kell a vádak valótlanságát.

Beszédje további folyamán czitálja Endrődy versét:

Amig köztünk egyetlen egy
Német lészen
Addig nekünk nyugodalmunk
Soh'sem lészen.

Vagy ha egy kis nyugodalmunk
Mégis lészen,
Bizonyos, hogy félig lészen
Nem egészen.

Elnök: Figyelmezteti, hogy olyan kifejezéket ne használjon, melyek alkalmasak gyülöletet ébreszteni, vagy félremagyarázásra adhatnak alkalmat.

Az ülés *Szalay* beszédével végződött, aki pártolta Okolicsányi javaslatát.

Biharvármegye közügyei.

Évnegyedes közgyülés.

— Első nap. —

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt kezdte meg téli közgyülését. Az elintézésre kitüzött tárgyak közt alig volt kiválóbb fontosságu; de az alispáni jelentés kapcsán egy lélekemelő mozzanattá nőtte ki magát az az őszinte, meleg ováczió, amelyben a közgyülés, a közigazgatási biróvá történt kinevezése miatt távozó megyei főügyészt Tóth Dezsőt részesitette. Spontán megnyilatkozása volt ez azon tiszteletnek, szeretetnek, amelylyel a távozó főtisztviselő iránt úgy a tisztviselői-kar, mint a bizottság tagjai el vannak telve s érdemeinek őszinte, igaz elismerése, amelyet hosszu, buzgó hivataloskodása által igazán megérdemelt.

A sürün felhangzott éljenek mig egyrészt biztatásul szolgálhatnak jövő fontos müködésére, másrészt biztos záloga annak, hogy a távozó a legkedvesebb emlékeket hagyja itt.

Az egyes tárgyak alig keltettek felszólalást s igy gyorsan végeztek az ügyekkel; azonban még sem lehetett a harmadfélszázra rugó ügyet letárgyalni s igy még sok maradt mára is.

Az első nap lefolyása a következő volt:

A közgyülésen *Beöthy* László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Szunyogh Péter, Schlauch Nándor, Radnay Farkas, Tóth Dezső, Széchenyi Jenő, Hranyiczky K. Szász Ágoston, Korom J., Morvay Tihamér, Balázsházy Bertalan, Markovits Kálmán, Torma Lajos, Faliczky Viktor, Beőthy Pál, Jancsó Dezső, Balogh Elemér, Telegdy József, Tamásfalvy Thury Ignácz, Bige György, Nyisztor Alajos, Gyurkovits Kornél, Nagy Lajos, Darvay Ferencz, Ertsey Dezső, Szunyogh Lóránd, Ertsey Géza, Lovassy Andor, Olasz Gyula, Schvartz Ferencz, Wallner Ödön, Rácz Gábor, Sternberg Lázár, Jerzsák István, Kovács Béla, Rednik Gábor, Dobozy Kálmán, dr. Szántó Jakab, dr. Sebes Lajos, Osváth Lajos, dr. Péchy Károly, Lichtmann József, Bónyi Adorján, Juricskay Ákos, Roxin Miklós, Zathureczky Albert, Mózes Imre, Papp János, Udvarhelyi Béla, Sinczky Ferencz, Fráter Kálmán, Kovásznay Marczell, Fráter András, Weiszlovits Emil, Keszthelyi Zoltán, Géczy Lajos, Balogh Lajos, Vidovits György, Nagy Márton, Wertheimstein Alfréd, Szentiványi László, Rigó Ferencz, Baranyi András, Ujházy Antal, Győrffy László stb.

A megnyitás után üdvözölte a főispán a jelen voltakat s felhivta a jegyzői kart az ügyek előterjesztésére.

Első sorban Lovassy Andor felolvasta

az alispán időszaki jelentését

a vármegye közigazgatási állapotáról, a szeptemberi közgyülés óta.

A jelentés szerint a közbiztonság elég kielégitő volt, amennyiben daczára a képviselőválasztásoknak, nagyobb bünesetek kevés számmal fordultak elő a vármegye területén az utóbbi 3 hónap alatt. 2 gyilkosság, 3 bosszuból eredt gyujtogatás, 2 betöréses lopás volt. Tüzeset 74 esetben fordult elő.

Az időjárás normális volt.

A közegészségügy kedvezőbb volt, mint az előbbi évnegyedben. A hivatalos orvosok 8123 beteget gyógykezeltek, 2024-el kevesebbet, mint az előző évnegyedben. Igazolt szegény beteg: 7 éven aluli 212 és 7 éven felüli 153, összesen 365 gyógykezeltetett.

Uralkodó kórok: az emésztési és légzési bajok fordultak elő legsürübben, de kedvező lefolyással;

a roncsoló toroklob 4 járásban, 7 községben, 34 betegüléssel és 3 halálozással;

a vörheny 5 járás, 9 község, 73 betegséggel, 12 halálozással;

a hökhurut 3 járás, 4 község, 119 betegséggel és 16 halállal;

a hasi-hagymáz 2 járás, 4 község 21 betegedéssel és 2 halálozással szerepeltek.

A kanyaró és vérhas megszünt.

A községekben a közigazgatás menete zavartalan volt. A községi előljárók választása folyamatban van.

Az *állategészségügy* javult; a sertésvész majdnem teljesen megszünt. Szelid lefolyásu száj- és körömfájás szórványosan fordult elő.

Az *iskoláztatás*, a hol az iskolák nem voltak bezárva a járványos betegségek miatt, kielégitő volt. Hogy egyes helyeken nem felelt meg a követelményeknek, annak oka a nép szegénységében és a községek szétszórtságában lelt magyarázatát. A beéli járás több községében vagy tanitó nincs, vagy annak nincs kellő képessége.

A *közutak* és az ezeken levő hidak, — eltekintve a mostani gyenge időjárástól, — általában járható állapotban vannak. Csupán a tenkei járásban romlottak meg annyira, hogy kivételes helyreállitásuknak a szüksége forgott fenn.

Az *őszi termések* kielégitők, a *szüret* pedig igen kedvező eredményü volt.

Az *őszi vetések* állása jelenleg kedvező s ha váratlan körülmény, vagy kedvezőtlen időjárás közbe nem jön, jó termésre van kilátás.

Az *adó befizetések* kielégitő eredményt mutatnak.

Tóth Dezső távozása.

Az alispáni jelentés végül megemlékezik arról, hogy *Tóth* Dezső főügyész az ujonnan szervezett közigazgatási birósághoz birává neveztetett ki (Éljenzés) és igy főügyészi állásáról leköszönt.

A jelentés ezután a következőkben méltatja *Tóth* Dezső évtizedeken át a megye érdekében kifejtett müködését:

Tóth Dezső főügyész csaknem három évtizeden keresztül szolgálta Biharmegyét. Élete javát, férfikora buzgó munkálkodását a közügynek szentelé. (Éljenzés.)

Igazságos, közhaszon müködése, lankadatlan szorgalma ismertté tették az ő nevét, ugy a vármegye közönsége, mint a nemzet vezérférfiai előtt s még e vármegye törvényhatósága két évtizeden át mindig osztatlan bizalommal választá meg jogai védőjének, addig a korona bizalma rövid idő alatt most már másodszor jutalmazza azon tevékenységet, mely mindenkor a vármegyének és a közjónak volt szentelve. (Éljenzés.)

Az igazság volt az ő vezércsillaga, melyet a bosszu és elfogultság soha el nem homályositott. Magasztosan gondolkodó agyának minden gondolatával nemesen érző szivének minden érzeményével eszményét, az igazságot szolgálta.

Szükségtelennek tartom elősorolni az ő közhasznu müködését. Ismertek az ő érdemei mindnyájunk előtt, hasznos munkálkodásáról bizonyságot tesznek a vármegye levéltárában őrzött iratok.

S most, midőn tisztviselői állásától megválik, fájdalmasan esik elmondani a bucsuszót, melyet csak az a tudat enyhit, hogy távozó főügyészünk egy neki megfelelő magas állásban érvényesitheti széles körü tudását s munkálkodásával még inkább hasznára leend a közügynek és a hazának.

Midőn végül azon reményemnek adok kifejezést, hogy az összeköttetés erős szálai közte és e vármegye között ezután sem szakadnak szét, tisztelettel javaslom, hogy lemondásának elfogadása mellett Tóth Dezső tiszti főügyész nyugdijjogosultságának fentartása, valamint a megüresedett főügyészi állás betöltése iránt a kellő intézkedéseket megtenni méltóztassék. (Hosszas, zajos éljenzés.)

Ezután felolvasták *Tóth* Dezső lemondó levelét, a melyben tudatja kineveztetését és főügyészi állásáról leköszön. Hálaérzetének ad kifejezést Biharvármegye iránt, mely az életbe kilépő ifjunak pályát nyitott s később annyiszor kitüntette bizalmával s elismerésével. Melegen emlékszik meg tiszttársairól s végül a megye közönségének további jóindulatába ajánlja magát.

A lemondást éljenzéssel fogadták, melynek lecsillapulta után

Radnay Farkas kanonok

terjesztette elő inditványát a következő remek beszéd keretében:

Tek. Törvényhatósági közgyülés!

A most felolvasott alispáni jelentés és lemondási kérvény oly fontos, mondhatnám fájdalmasan örvendetes mozzanatot tartalmaz, hogy annak egyszerü elintézését nem engedi meg Biharvármegye közönségének kötelességérzete az érdemek elismerése iránt; s nem engedik meg a lemondó tisztviselő érdemei, az ő volt kötelességeinek teljesitése körül.

Mert, mint látjuk, arról van szó tek. K.! hogy a királyi kegy egy rég óhajtott s immár megalakitott bíróság tagjául kinevezte Biharvármegye tiszti főügyészét, a ki szorgalommal kiképzett tehetségeit, folyton ébren tartott kötelességérzettel párosult tanulságát, mind az ifju kor nemes ambicziójával és akaraterejével, mind az érett férfikornak gyakorlatai, irány jelölő tapasztaltságával, közel három évtizeden át, a vármegye hiv, kitartó és hasznos szolgálatának szentelte.

Igaz ugyan, hogy ő lemondó levelében szerényen, az érdemet visszaháritja Biharvármegyére, mint melynek közönsége neki pályát nyitott s munkakört adott. — Ámde nagyon jól tudjuk, tek. K. Gy.! hogy egy megnyitott pálya, adott tiszti állás, lehet ugyan szerencse, lehet alkalma és eszköze az érdemnek; de önmagában véve még nem érdem. S amint az állással összekötött kötelességek elmulasztása, hiánya az érdemnek; — ugy viszont az ily kötelességek teljesitése, főleg korunkban, mikor az önfeláldozás, ideális felfogás annyira ritkul, bizonyára érdem. — Ott pedig, hol a kötelességteljesités a képzettségnek magasabb szinvonalával, — a hivatásos feladatok ambiczionus szeretetével, — a mélyebb gondolkozás és itélőképesség utján összetömörült elvszilárdsággal, — a munkásságban megedzett karakter tekintélyével — és a tanulságos, biztató példa jótékony hatásával van összekötve; ismétlem, a hol a kötelességteljesités ily szellemi és erkölcsi előnyök gyümölcsöző talaján történik: ott az érdem, az *ilyen* érdem, már önmagában és önmagáért joggal várhatja az elismerést!

S épen azért Biharvármegye közönsége a lemondását benyujtó tiszti főügyészt nemcsak mint hű fiát, a személye iránt érzett tisztelet — és nagyrabecsülésnek nyilvánitásával; hanem mint jogtanácsosát, az ezen minőségében szerzett kiváló érdemei teljes elismerésével, az ő nagy értékü munkásságának mintegy nemes-levelével bocsáthatja el további — adja Isten szerencsés — utjára, ama fényes állásba, ahol most ünnepelt tehetségeit a jog- és igazságkereset szolgálatára forditandja.

Nem kétlem tehát, hogy ezen szerény méltatásom mellett is, Biharvármegye tek. közönsége egyhangu lelkesedéssel elfogadandja odaterjedő inditványomat, hogy a lemondás és nyugdijigény szabályszerü elintézésén felül Biharvármegye törvényhatóságának jelen közgyülése a távozó tiszti főügyész urnak, tisztviselői szolgálatában hosszu időn keresztül szerzett kiváló érdemeit hálás elismeréssel jegyzőkönyvileg megörökiti s erről őt jegyzőkönyvi kivonattal értesiti.

A szép nagy hatást keltett szónoklatot taps és éljenzéssel fogadták, a melynek lecsillapulta után

Beöthy László főispán

szólalt fel. Ő is, mint aki figyelemmel kisérte a távozó derék tisztviselő munkálkodását, lerója a megye hü fia, a pártatlan, igazságszerető főtiszt, a megye közigazgatásának fejlesztője, a közmondásos törvény ismerő iránt háláját s köszönetet szavaz azon bölcs tanácsokért, a melyeket ő is többször igénybe vett és sohasem volt oka megbánni. Végül kimondja a közgyülés határozatát, mely szerint a vármegye Tóth Dezső távozását sajnálattal tudomásul veszi s buzgó müködését hálás köszönettel jegyzőkönyvében megörökiti. (Éljenzés.)

*

Az alispáni jelentést tudomásul vették s a megüresedett tiszti főügyészi állásnak választás utján való betöltését a jövő közgyülésre (márczius) tüzik ki.

Az igazoló választmány Dávid Gyula nagyharsányi és Szathmáry Sándor diószegi megyebizottsági tagok választását igazolta.

Az elhalálozott Szathmáry Zsigmond (B.-Illyei) és Szlovik István (B.-Diószeg) megyebizottsági tagok helyeinek betöltésére nézve a választást január hó 21-re tüzték ki. Választási elnökök lesznek B.-Illyén Márton István, B.-Diószegen Balogh Lajos.

A számonkérőszék jelentése feltünteti a hivatalok müködését. Általában jó az eredmény mindenütt; kevés a hátralék. A jelentés szerint a házi pénztárt 3-or, a gyámpénztárt egyszer megvizsgálták s rendben találták; a kezelés kifogástalan. Tudomásul vették.

A közigazgatási bizottságból 5 tag ez év végével kilép. Ezeknek a helyét választás utján töltötték be.

A szavazatszedő bizottság elnökéül *Vidovich* Györgyöt, tagjaiul *Géczy* Lajost és *Balogh* Lajost, jegyzőjéül *Baranyi* Andrást nevezte ki a főispán.

A választás megejtetvén, a következő öt régi tag választatott be a közigazgatási bizottságba:

Örley Kálmán,
Ifj. Tisza Kálmán,
Szabó József,
Torma Lajos,
Ertsey Géza.

Az épitkezési szabályrendelet átdolgozására egy bizottságot küldtek ki, melynek tagjai Papp János, Cziffra Gerő, Miskolczy Árpád, Miskolczy Ferencz, Gyurkovits Kornél, Darabant Gerő, Keszthelyi Zoltán.

Az igazoló választmányt a jövő évre a következőkép alakitották meg: a főispán kinevezte: elnökké Papp János főjegyzőt, tagoknak Des Echerolles-Kruspér Károlyt, Széchenyi Jenőt, Cziffra Gerőt.

A törvényhatóság a saját köréből beválasztotta az igazoló választmányba: Markovits Antalt, id. Gálbory Sámuelt, Ferdényi Kálmánt, Szunyogh Lórándot és Középessy Kálmánt.

Elnöklő főispán ezután kinevezte *Lovassy* Andort tb. főjegyzőnek, dr. *Horváth* Józsefet tb. főorvossá és *Darabant* József közig. gyakornokot tb. szolgabirónak.

A pénztár azonnal való vizsgálatával *Kovács* Béla elnöklete alatt *Zathureczky* Albertet és *Bereczky* Bélát bizták meg.

A kórházi főorvos, osztályorvosok, gondnok, ellenőr és algondnok fizetésének 15%-al való felemelését a miniszter jóváhagyta. — Tudomásul vették.

A vármegye 1897. évi költségvetését 191.150 frt kiadás és ugyanannyi fedezettel a miniszter jóváhagyta. — Tudomásul szolgál.

A miniszter nem teljesitheti a közutakra szánt fedanyagok kedvezményes vasuti szállitása iránt felterjesztett kérelmet. — Tudomásul vették.

A földmivelésügyi miniszter tudatja, hogy állattenyésztési kerületi felügyelőségeket szervezett s a Biharmegyét felölelő kerület székhelyére: Nagyváradra Málnásy Ferenczet nevezte ki. — Tudomásul vették.

A különböző segélyt kérők részére a megye területén gyüjtéseket rendelt el.

Hunyadvármegye az államépitészeti hivatalok mérnökeinek szaporitásáért feliratot intézett s azt pártolás végett megküldötte. Az állandó választmány a felirat pártolását és hasonszellemü felirat felterjesztését javasolja.

Szász Ágoston azt is bele kéri venni a feliratba, hogy azért nincsen elég pályázó mérnök az állásokra, mert a kormány keveset fizet.

Papp János főjegyző, ezt azért nem akarja, mert nem helyesli, hogy a vármegye beleavatkozzék az állam dolgába.

Az előterjesztést a Szász Ágoston módositásával elfogadták.

Tudomásul vették Abauj-Torna megyének a fizetés rendezés tárgyában; Szeben megyének a házalás betiltása tárgyában; Békésmegyének a tisztviselők nyugdija és Szabolcsmegyének a gör. kath. magyar püspökség felállitása tárgyában az illető miniszterekhez küldött feliratait.

A kolozsvári Mátyás-szobor bizottság segély iránti kérvényét, mivel már 50 frtot adott és 400 frtot gyüjtött a megye, — tudomásul vették.

A kórházban alkalmazandó betegápoló apáczákkal kötött szerződést tudomásul vették s jóváhagyás végett felterjesztik a miniszterhez.

A tisztviselők és szolgák nyugdijjogosultságába ez évet háromszorosan számitják.

A biharmegyei régészeti és történelmi egyletnek 200 frt segélyt szavaztak meg.

Liszka Irma árva részére 50 frt segélyt szavaztak meg.

A milliós kölcsön.

Szunyogh Péter alispán előterjesztette, hogy a szeptemberi közgyülés elhatározta, miszerint, különösen a viczinális vasutak segélyezésére, a vármegye egy milliós kölcsönt vesz fel. Ehhez képest ő megindította a tárgyalásokat a Magyar Kereskedelmi Bankkal és a Jelzálog Bankkal, de a mostani pénzügyi viszonyok nem kedvezők, különösen a municzipális kölcsönökre. Különben is a kölcsön felvétele még nem elodázhatlan, mivel az érdekelt viczinális vasutakra még az engedély nincs meg, a közutak munkálatai pedig még szenvedhetnek halasztást. A tavaszszal azonban ujra megindítja a tárgyalást a kölcsön felvétele ügyében.

Az alispán előterjesztését tudomásul vették.

Még sok apróbb ügyet intéztek el s déli 12 óra után elnöklő főispán a gyülést berekesztette.

A hátralevő ügyek tárgyalását ma folytatják.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczemb. 18. Nagyvárad város jogügyi bizottságának ülése délután 4 órakor.
» 20. Váraljai Sándor felolvasása a polgári iskola helyiségében.
» 20. A »Gyermekbarát egyesület« közgyülése délelőtt 11 órakor.
» 20. Dr. Tóth Mihály népszerü felolvasása.
» 27. Iparhatósági megbizottak választása d. e. 11 órakor.
» 30. Németh Sándor dr. Péchy elleni sajtópere.

—

* **Uj czimzetes püspök.** A király a hivatalos lap mai száma szerint dr. Krapac János zágrábi főszékesegyházi káptalani kanonokot belgrádi és szemendriai czimzetes püspökké nevezte ki.

* **Bubics püspök diszpolgári oklevele.** Kassa városa tudvalevőleg Bubics Zsigmond püspököt hazafias érdemei, de különösen azon nagylelkü adományért, melylyel régiséggyüteményéből igen sok mütárgyat a Felsőmagyarországi Muzeumnak ajándékozott s a muzeum fentartására alapitványt tett, nagy lelkesedéssel diszpolgárává választotta. F. hó 13-án adta át a polgármester vezetése alatt és a megyei főispán jelenlétében egy 25 tagu küldöttség a püspöknek a diszpolgári diplomát, a mely pergamentre irva és a város pecsétjével ellátva valóságos remeke az ezen szakmáju iparnak, a mennyiben a Korvinák styljában készült. A diploma 60 ctm. hosszuságu bronz tokban van elhelyezve s hasonlag müremek számba megy, mert hazai müvészeink tervezték. Az ünnepeltre ugy az átadás ünnepies jelenete, mint az átadott mütárgyak a legkellemesebb meglepetés hatását gyakorolták s ennek ékes szavakban is adott kifejezést. Bubics felkérte a küldöttséget, hasson oda, hogy az uj millenniumi muzeum épülete minél előbb elkészüljön, mert az általa ajándékozott mükincsek elrendezése és szakszerü kiállitása felett való ellenőrzést és felügyeletet magának tartja fenn.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Kovalszky* Kálmán eperjesi, K. *Nagy* Endre és *Ujváry* Zsigmond nagyváradi pénzügyi segédtitkárokat a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatósághoz *pénzügyi titkárokká* végleges minőségben kinevezte.

* **A népkönyvtár helyisége.** A Szigligeti Társaság legujabban elhatározta, hogy Nagyváradon és pedig első sorban Várad-Ujvároson népkönyvtárat állit fel. Hogy minél kevesebb költséget emészszen fel az uj, czélszerü intézmény, azon kérelemmel fordult a társaság Nagyvárad városához, hogy a Teleki-utcza közs. fiu-iskola épületében bocsásson 1—2 szobát a város ingyen a népkönyvtár czéljaira. A városi tanács tegnapi ülésében tárgyalta a kérvényt s 2 szobát bocsátott a népkönyvtár czéljaira, azzal a kikötéssel, hogy csak az ideig, a mig az épületet bontani kezdik.

* **Községi választás és tisztujitás Réven.** A képviselő tagok s illetve a községi előljáróság választása Verner szolgabiró elnöklete alatt decz. 15-én ejtetett meg Réven. Virilis választmányi tagok a következők: Gróf Zichy Ödön, nagyváradi lat. szert. káptalan, Stern Rezső, Juricskay Zoltán, gróf Batthyányi József, Braun Herman, Friedman Benő, Deutsch Henrik, Sipos István, Rosenthal Lajos. Megválasztva a következők: Ardelean Stefan, Pecuratus Pintea, Géczy Ferencz, Mudurá Péter, Pecurariu Nutiu, Bitzy János, Pali Nutiu burueni, Juhász János, Retezár Izsák, Pecuriu Pintea ifj. Póttag: Poponu Stefanu. Községi biró egyhangulag: Gaorilusiu Tódor; másodbiró: Samu János; esküdtek: Dubó Sandru, Seres Ferencz; t. esküdtek: Bicá Flore, G. Gazdag János; közgyám: Puscou Flore. A választás után Verner szolgabiró felszólitotta az egybegyült választókat, hogy a mint ez ideig, ugy ezután is mutassa meg a révi nép, hogy igazán gyöngye a Körösvölgynek; ezt máskülönben a révi nép meg is mutatta ez év folytán a reá nehezedő sok elemi csapással szemben is! A nép Verner szolgabirót éltetve oszlott szét.

* **Jogász-bál.** Lapunk vasárnapi számában emlitettük, hogy a jogakadémia ifjusága jövő hóban nagy szabásu bált fog rendezni s ez alkalommal közöltük azon urnők neveit is, kiket az ifjuság a bál lady patronesseiül szándékszik felkérni. Mint most utólag értesülünk, a hir némileg korai volt, a mennyiben a lapunkban közlött névsor nem egészen végleges, a megemlitettek ugyanis csupán egyik rendező által lettek inditványba hozva, a teljes bizottság azonban az e tárgybani végleges döntést elhalasztotta. Ezzel kapcsolatban emlitjük meg azt is, hogy a kereskedelmi csarnok elnöksége a jótékony czél iránt való tekintetből kijelentette, hogy a csarnok összes helyiségeit a rendezendő bál czéljaira a legminimálisabb áron engedi át, mely a felmerülendő kész kiadásokat alig haladja meg.

* **Egy mentő eszme.** K. Nagy Sándor, a helybeli törvényszék finom érzésü birája, a ki különben hivatásánál fogva is a legközvetlenebb szemtanuja a századvégi társadalom és erkölcsök hanyatlásának, a »Jogtudományi Közlöny«-

ben legutóbb nagyon életrevaló eszmét vet föl az öngyilkossági statisztika rohamos emelkedésének meggátlására. Kiakarja ragadni a revolvert az élettel már leszámolt öngyilkosjelöltek, idegbetegek stb. kezéből. Azt a megfontolandó expedienst ajánlja orvosszerül, hogy a revolver használatát hatósági ellenőrzés alá rendeljék és megadóztassák. A humanus eszme minden esetre megérdemli, hogy komoly megfontolás alá vétessék.

* **Alapszabály jóváhagyás.** *A nagyváradi kerületben alkalmazott posta- és távirdai altisztek és szolgák segélyző egyesületének* alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium f. évi 104.049 sz. leirattal a bemutatási záradékkal ellátta.

* **Nem lesz ártézi-kut B.-Ujfaluban.** Berettyó-Ujfalu község lakosságának viz ellátása tárgyában a miniszter elrendelte, hogy 3—4 év lefolyása alatt 8—10 furt kutat készittessen. A község képviselőtestülete azonban akként határozott, hogy inkább egy ártézi kutat furat, a mely az egész községet ellátja ivóvizzel. A miniszter most értesiti a vármegyét, hogy a képviselőtestület határozatát nem hagyja jóvá, mert a furott kutak czélszerübben elégitik ki a lakosság szükségletét s különben is egy ártézi kut, a község bármely pontján állitanák fel, a lakosság egyrészének messze lenne.

* **A hadtestparancsnokság panasza.** A temesvári VII. hadtestparancsnokság, mint már irtuk, kifogást tett aziránt, hogy egyes szomszédos udvarokból a csapadék és szennyvizek a nagyváradi vársánczba vezettetnek. Azt irja a hadtestparancsnok, hogy ha a város nem intézkedik, vagy nincs hatalma erre, a miniszter elé terjeszti az ügyet. A kérdéssel első sorban a tanács foglalkozott. Utasitotta a rendőrkapitányt, hogy a mérnöki hivatal közbejöttével helyszini-szemlét tartson s a várparancsnokság meghallgatása után saját hatáskörében intézkedjék.

* A **bécsi polgármester pere.** A bécsi belvárosi járásbiróság előtt tegnap tárgyalták azt a becsületsértési pert, melyet Sepper elbocsátott diurnista Strobach polgármester ellen inditott. A bécsi biróság a polgármestert fölmentette. Sopper azt állitotta panaszában, hogy Strobach őt hazugnak nevezte, a tanuként megidézett városi hivatalnokok pedig azt vallották, hogy a polgármester nem élt a hazug szóval, hanem csak azt mondta, hogy Sepper nyilvános gyülésen tudva hazudott. A hallgatóságban jelenlevő antiszemiták bravot kiáltottak, a mi a biróság elnökének megrovását provokálta.

* **Családi sirok a nagytemetőben.** Weiszlovits Adolf husz sirhelyet kért a megszabott áron Nagyvárad városától és pedig az olaszii nagytemető területén. Az a czélja a kérelmezőnek, hogy vasrácscsal körülkeritteti a sirhelyet s ajkalomadtán családoknak eladja. A város tanácsa tegnap tárgyalta a kérelmet, de érdemlegesen nem ment bele a dologba, hanem azt kiadta véleményezés végett a mérnöki hivatalnak.

* **Talált tárgy.** Tegnap este a főutczai D é r y üzlet előtt egy finom női muff találtatott. Tulajdonosa nevezett üzletben átveheti.

* **Kedvezményes jegyek:** A Volpi czirkuszában mai naptól kezdve d e á k-j e g y e k is adatnak ki és pedig: a számozott s első helyek 20—20 krral olcsóbbak, a II. III. és IV. helyek 10—10 krral adatnak s szállitattak le. — Holnap lesz a harmadik High-Life előadás katonazenével, mely előadásra számos előjegyzés történt s jegyek már délelőtt kaphatók a lovardánál.

* **Katonazene.** A Zöldfa éttermében ma este a 37. gyalogezred zenekara teljesen uj müsorral játszik. Mikor erre a hangversenyre a közönség figyelmét felhivjuk, egyuttal jelezzük azt is, hogy a konyhájáról ugy is hires Czeglédy Sándor ma olyan étlapot állit össze, a melyet vidéki étteremben sehol sem lehet találni. Hogy a jó ételek mellé italt is ad, az már azután magától értetődik.

* **Villamos zongora az udvarnál.** A millenáris kiállitáson tudvalevőleg Sternberg Ármin és testvére cs. és kir. hangszergyár kiállitott többek között egy villamos zongorát, mely általános feltünést keltett. Ő Felsége is olyannyira érdeklődött a szenzációs találmány iránt, hogy, — mint értesülünk — az udvarmesteri hivatal által rendeltetett is egyet és most naponta szórakozik az egész udvar a vilamos zongora mellett. Különösen attól vannak elragadtatva, hogy bármily darab a legnagyobb tökélylyel jut érvényre és bizonyára e remek hangszer mellett fogják a karácsony estélyét vidáman tölteni.

* **Késmárky és Illés,** Budapesten leghiresebb czégek egyike, Kossuth Lajos-utcza 9. és 10. szám alatti üzlethelyiségeit legközelebb a külön e czélra épülő áruházba (Kossuth Lajos-utcza 12. szám) helyezi át, minél fogva az összes diszmü,- stb. árukészlet árait 20—50%-kal leszállitotta. Félreértések kikerülése végett megemlitjük, hogy a régi, hires »Kerepesi Bazár« nagyraktárai és helyiségei továbbra is az oly szilárdul megszabott czikkeknél, mint a 2 frton felüli franczia babák és hintalovaknál, 10%-ot enged.

Bankett Tóth Dezső tiszteletére.

Az igaz érdem ünnepeltetésével kezdődött tegnap Biharvármegye közgyülése. A megye közönségének, a megyei tisztikarnak szeretete, becsülése, ragaszkodása nyilatkozott meg egy törvényhatósági közgyülésnek kiszabott határok között a távozó derék főtisztviselő: T ó t h Dezső iránt. Szép, lélekemelő, tanulságos vo't az a félóra, amit ez ünnepeltetésnek szentelt a törvényhatóság.

De a jól megérdemelt kitüntetésben részesült kiváló férfiu volt, tiszttársai módot akart nyujtani, hogy azok is méltóképen vehessenek búcsút az ünnepelttől, a kik nincsenek otthon Biharvármegye közgyülési termében; különösen Nagyvárad város ügyvédi, különböző hivatalnoki karának és az előkelő közönségnek.

Búcsú-lakomát rendeztek tegnap este a Zöldfa-szálloda nagytermében, mely zsufolásig megtelt a város és megye férfiainak szine-javával.

A terem felső részében végig futó hosszu asztalnál Beöthy László főispán és Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök között ült az ünnepelt: Tóth Dezső. Közelében ültek: Sal Ferencz, kir. tanácsos polgármester, Schlauch Nándor, Szunyogh Péter, Papp János, Lovassy Andor, Markovits Antal, Balázsházy Bertalan, Miskolczy Barna, Markovits Kálmán. Szabó József, Szász Ágoston, Des Echerolles-Kruspér Károly, Cziffra Gerő, Schöpflin Ágoston, Hranyiczky Károly, Reismann Mór, Rádl Ödön, Hlatky Endre, Imrik Péter, Poynár Dénes, Faliczky Viktor, Oszterlamm Ármin, Király Viktor, Markovits Károly, Harmathy Károly, Jelencsik István, Urbán Adolf, Medvigy Mihály, Fekete Ferencz, továbbá a főszolgabirók, a városi főbb tisztviselők közül többen, az ügyvédi kar számos tagja, a megyei tisztikar teljes számban és az előkelő polgárok szine-java, összesen mintegy 180 vendég.

Ugy T ó t h Dezsőt, mint B e ő t h y László főispánt és S z u n y o g h Péter alispánt a terembe lépéskor zajosan megéljenezték.

A vacsora közepén felemelkedett S z á s z Ágoston s elsőnek üdvözölte Tóth Dezsőt. Szép hasonlattal élve, éltette, az igazságos, nemeslelkü, nagyratörő szellemü embert, a ki mint megyei főügyész sok kiváló tulajdonait ragyogtatta s minden szigora mellett mint termő ész, becsületes tisztviselő, javára volt a vármegyének. A ki soha nem feledte el Krisztus szavát az igazságról. Nem kivánja ecsetelni mi volt Biharmegyének Tóth Dezső, csak mint a társadalom kiváló alakját emliti fel, aki közremunkált mindég az igazságért, szépért, jóért, nemesért. Mikor távozik, kifejezi sajnálatát; s egyet kiván, hogy az ünnepelt férfiu a jövőben is igaz barátja legyen Biharmegyének s ne feledje az itthon hagyottakat.

Az élénk éljenzés után P a p p János főjegyző szólalt fel. Idestova 25 éve szolgálja Biharmegyét; uj emberek emelkedtek fel s vették kezükbe a megye ügyeinek intézését. Egy férfiut fiatalon a megye ujjászervezésénél már ott talált, aki okossága által vetekedett az idősebbekkel: Tóth Dezsőt. (Éljenzés.) Akik látták az ő müködését, bámulták, tisztelték jeles tulajdonait. Biharmegye esze volt s hogy hire hova eljutott, mutatja a legfelsőbb királyi kegy, mikor az ország első birói karába emelte. — Bucsu lakomára jöttek össze, de meg van az érdem kitüntetése által az örömük is. A fájdalom és öröm együttes érzelmeivel üdvözli Tóth Dezsőt Biharvármegye tisztikarának nevében. Éljen. (Hosszasan éljeneztek.)

T ó t h Dezső, könyekig meghatva, Szabó Józsefhez szóllott. Beszédében visszaemlékezett a délelőtti közgyülésre, a mikor látva az iránta megnyilatkozó szeretetet, a lemondás felolvasása meghatotta lelkéig. Egyet tud, érez, hogy Biharvármegye és Nagyvárad iránt, szive a fővárosban is a hála és szeretettől fog dobogni. (Éljenzés, tetszés.)

E r t s e y Géza Beöthy László főispánt élteti, ki szorgalmával, tudományával Biharmegyét fejleszti. Családjának, a társadalomnak, a megye és városnak az Isten soká tartsa meg. (Éljenzés.)

T a m á s f a l v i-T h u r y Ignácz rámutat, hogy egy ember a saját kiváló tulajdonaival, becsületességével mit vivhat ki, mutatja a mai ünnep. Az igazi érdem előtt meghajlik a megye s jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki. Majd méltatja Biharmegye elhunyt nagyjait: Beöthy Ödönt és Beöthy Andort. — Biztositja a távozót, hogy Biharmegye most is olyan kezekben van letéve, a kik a megye nimbuszát fentartják. Élteti Szunyogh Péter alispánt, szünni nem akaró éljenzések között.

P a l l a y Lajos ugy emlékezik meg Tóth Dezsőről, mint aki nem protekczió, de saját kimagasló tehetségével vivta ki az elismerést s a ki egyéni tulajdonai által szerezte meg a nemes levelet. Kivánja, hogy uj pályáján is kisérje megelégedettség.

H l a t k y Endre beszéde elején kijelenti, hogy neki, mint az ügyvédi kamara elnökének kellett volna elsőbben felköszönteni az ünnepelt férfiut, mert az az ügyvédi pályán tünt ki s ott szerezte az erélyt, amit bevitt a közigazgatásba. A közigazgatást tiszteli, azért várt beszédével. Tóth Dezső érdemeit ismerjük; az ügyvédi kar is ezért tisztelte s ezért mindig büszkén hivatkozott rá. Fáj, mikor közülök kilép, de örülniök kell, hogy oly magasra felemelték. Távozása fájó az ügyvédi karra, a városra és megyére. Kivánja, hogy az összekötő szálak maradjanak meg minél tovább. Éljen Tóth Dezső. (Tetszés, éljenzés.)

L o v a s s y Andor egy keleti regét emlit fel két csillagról, a melyeket a szeretett hozott össze. Két csillagot: Nagyváradot és Biharmegyét a hazaszeretet hozta össze. Élteti Nagyvárad tisztikarát és különösen Sal Ferenczet. (Éljenzés.) M á r k u s László dr. szép beszédben az igazságszolgáltatás egyik kimagasló alakját, az eszméhez közel járó férfiut élteti, akire a közigazgatás és igazságszolgáltatás egyaránt tisztelhet. Azt a férfiut, aki soha sem akar büntetni, de javitni, aki a munkából merit erőt a küzdelemre. Frenetikus taps és éljenzés között élteti Ritoók Zsigmondot.

D u s László a mult és jelenről emlékezve meg, csinos beszédben élteti Biharmegye tisztikarát.

S z a b ó József és R e i s m a n n Jakab Tóth Dezsőt. R a g á n y János pedig Cziffra Gerőt éltette még s a bankett éjfél felé ért véget.

A pompás lakoma alatt Hamza Miska zenekara szebbnél-szebb magyar nótákat huzott.

Czeglédy Sándor izletes ételei és kiváló jóságu borai általános elismerést arattak.

Disznótor — vizipuskával.

Ha azt irnám, hogy disznótor karczossal, ebben semmi különös nem volna, legfeljebb nyájas olvasóimnak dohányzó egyedei helyeslőleg bólintanának a czimre. Hanem d i s z n ó t o r és v i z ez már csakugyan hátborzongató két fogalom együtt, mely sehogy sem pászol és a fent tisztelt dohányzó olvasók azt hiszik, hogy kifelejtettem egy jottát, mely nagyon pászolna s mely a rideg vizet kelle-

mes »vizi«-vé nemesitené. Pedig hát tartom a szavamat, mert ma disznótor és valódi vizipuska nézett farkasszemet egymással.

Nagy füst szállott az égre a nemzeti hid tájáról s csakhamar a lángok is felcsaptak, hirdetve, hogy tüz van. Egy bátor sziyü benszülött meglátja a tüzet, megérti a felelősséget, mit e látomás rá ró beüti a tüzjelző üvegjét.

A tüzoltóság szekérre kap, megnyergeli a vizipuskát s vágtat oda, ahová hivták. A Körözsutczán már látták a tüzet, a csővezető magasra emeli a vizokádó réz csövet, a lovakat nyargalásra kapaczitálják s a kürt hangjára ijedten bujnak ki a különféle arczok az ablakokból.

Oly gyorsan vonultak el mint egy látomás és oly gyorsan vonultak vissza mint egy másik látomás; de már ekkor a lovak csak koczogtak, a vizipuska csöve szégyenkezve konyult le s a kürt helyett a tüzoltók zugtak, hevesen tárgyalva valakinek a geneologiáját véges végig, mert mikor én hallottam, már a 77-ik öreg apját méltatták.

Hát bizony a tüzet meglelték, de az oltást nem foganatosithatták, mert a Körözs közepén levő porondon égő szalmarakás alatt még nem perzselődött meg az a száj és körömfájást kikerült mangalicza, melynek végtisztesség tételéhez valaki őket kivonultatta.

Hanem ebben is van tanulság. A tüzoltóság gyorsan és szolgálatkészen kivonult a jelzésre, amint kötelessége is — ez elismerést érdemel. De ha valaki viczczelt velük — az dutyit érdemel s ezen esetben mi is követeljük, hogy hüvösre vele m. m. r. m. l. (mir mer rönnek muszáj lönyi.)

Kóby.

EGYESÜLETEK.

A „Gyermekbarát egyesület“ közgyülése.

A »Gyermekbarát egyesület« folyó évi deczember 13-ik napjára kitüzött közgyülésére a tagok határozatképes számmal nem jelenvén meg, a közgyülés a folyó hó 20-ik napjára elhalasztatott, azzal, hogy az ujabb határidőben a megjelent tagok számára tekintet nélkül meg fog tartatni. Tisztelettel kérem az egyesület összes tagjait, hogy *vasárnap, deczember 20-án délelőtt 11 órakor* évi közgyülésre a városháza tanácstermében megjelenni szíveskedjenek.

A közgyülés tárgyai:

1. A választmány jelentése a mult egyleti évről.
2. A számadás megvizsgálásáról, a számvizsgáló bizottság jelentése s a pénztáros részére a felmentés megadása feletti határozat.
3. A költségelőirányzat megállapitása.
4. Két választmányi tag választása.
5. A közgyüléshez beadható inditványok tárgyalása.

Nagyvárad, 1896. deczember 14.

Ritoók Zsigmond,
elnök.

A pinczérek ülése. A »nagyváradi pinczéregylet« pénteken, deczember 18-án éjjel 12 órakor tartja közgyülését a Bazár éttermében. A közgyülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány évi jelentése. 3. A pénztári jelentések megvizsgálása. 4. A felmentvény megadása. 5. Inditvány az egyleti ház felépitése és a huszonöt éves jubileum előkészitése iránt. 6. A választmány lemondása és ennek kapcsán az uj választmány megválasztása.

IRODALOM.

— **A Révai-katalogus.** Ilyen czimmel ujjnyi vastagságu, fényesen kiállitott füzet jelent meg a Révai-Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság kiadásában. A sokféle könyvjegyzék között, mely különösen karácsony táján elárasztja Magyarországot, ugy beosztására, mint kiállitására nézve, a maga nemében egyedül áll a Révai-katalogus, amely a nagy közönséget kimeritően tájékoztatja mindama kiváló irodalmi müvek felől, amelyek az utóbbi években magyar nyelven megjelentek. Most élő iróink legjobb könyveinek jegyzéke az a füzet és a mennyiben tudtunkkal a jelenkori irók könyveinek hasonló jegyzéke még eddig meg nem jelent, ez a katalogus egy kissé az irodalomtörténethez is tartozik. Nem csak azok a könyvek vannak felvéve benne, amelyek a Révaiék kiadásában jelentek meg, megtalálható minden első rangu könyvkiadó kiadásában megjelent jó magyar könyvek jegyzéke is. A katalogusnak majd minden oldalát müvészi illusztrációk diszitik; a füzet legvégén pedig rendelő lapok vannak, ami a könyvvásárlóknak az irodalmi müvek beszerzését megkönnyniti. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság minden érdeklődőnek, aki egy levelezőlapon hozzá fordul, ingyen és bérmentve szivesen küldi meg a Révaí-katalogust: jeles müveknek e jeles jegyzékét.

— **Hirlapirodalom.** Megjelent és hozzánk beküldetett jelesebb bel- és külföldi hirlapok és folyóiratok kivonatos jegyzéke. Kiadta Koczányi Béla Kassán. Ugy a közönség, mint a zsurnalisztika kényelmét van hivatva szolgálni ez a nagy gonddal összeállitott és tagadhatatlanul praktikus füzetecske. Tudtunkkal eddig csak az öreg Szinnyei József foglalkozott hirlapstatisztikával, de egészen más, irod. történeti szempontból. Koczányi előfizetéseket is közvetit a könyvjegyzékben foglalt lapok- és folyóiratokra. A jegyzék különben az összes magyar és német lapok, folyóiratok, müvészi szak- és irodalmi folyóiratok czimtárát tartalmazza s kivánatra bárkinek dijmentesen megküldetik.

— **A Biztositási ès Közgazdasági Lapok**, nagy feladatra vállalkozott, amidőn megindult; és ezt a feladatot fényesen oldotta meg, s ma már nemcsak a legelőkelőbb biztositó intézetek hivatalos közlönye, de mind az országos mozgalom vezetője nélkülözhetlen minden biztositási hivatalnoknak. Változatos czikkén ismert szakférfiak irják s minden számában a belföldi eseményekről, kinevezésekről, külföldi intézetekről részletesen beszámol. A szerkesztőség most egy ujitást hozott be, nevezetesen: minden biztositási tisztviselőnek évi 6 frtért küldi a lapot, 10 frt helyett. *Előfizethetni bármely postahivatalnál.*

Igazságszolgáltatás.

Az inyesdi rablók elitélve.

A nagyváradi kir. törvényszék tegnap folytatta az inyesdi rablók ügyében a póttárgyalást. Korn Lajos ügyész hosszu vádbeszédet terjesztett elő, melyben beigazoltnak látja vádlottak vétkességét.

Ezután Nesztor Alajos, Friedlender Sámuel és Weiszberger Lipót védők terjesztették elő a védelmet, mely után a törvényszék itélethozatal végett visszavonult.

A tanácskozás után Nagy József elnök kihirdette az itéletet, mely szerint a kir. törvényszék Krizsán György, Florucz Mitru és Marozsán Vaszalit *rablás büntettében bünösöknek mondta ki* és ezért Krizsán Györgyöt és Florucz Mitrut **10—10 évi fegyházra,** Marozsán Vaszalit pedig **12 évi fegyházra itélte.** Vádlottak, ügyész és védők felebbeztek az itélet ellen.

A sokszorositott hitelező.

— Saját tudósitónktól. —

Szép piros plakáton tudatta tavaly Zoltán Gyula szinigazgató Huszt nagyérdemü közönségével, hogy válogatott társulatával a városba érkezett. Az igazgató mindent igért s a tömérdek élvezet fejében csak egygyet kivánt, a nagyérdemü közönség kegyes támogatását. — Zoltánnak számitása nem ütött be, két hét mulva kénytelen volt összeszedni a sátorfáját, hogy más, barátságosabb éghajlat alá költözzék. Mezőturra akart menni. Igen ám, de a költözködéshez százötven forintra volt szüksége, ennyi pénzt pedig az igazgató még álmában sem látott egy csomóban. Weisz Mór, az emberséges trafikos kisegitette a mélységes zavarból. Adott neki százötven forintot, ugy azonban, hogy az igazgató fedezetképen nála hagyta összes kellékeit és a könyvtárát. Abban állapodtak meg, hogy Weisz utánvétellel küldi majd a zálogot, mihelyt Zoltántól erre vonatkozólag utasitást kap.

Egy hét mulva megérkezett Mezőturról a szinigazgató telegramja, mely igy szólott:

Sikerült abonnement gyüjtés, van pénz, küldje kellékeket.

Weisz a kellékeket a maga nevére czimezve, föntartásával küldte Mezőturra, a föladóvevényt pedig 150 forint utánvétellel az igazgató nevére adta föl azzal a föntartással, hogy csak annak adandók ki a kellékek, a ki föladó vevényt fölmutatja.

Másnap a levélhordó már prezentálta a szinigazgatónak a 150 forintos utánvételt. Zoltán három napi halasztást kért, mert az nap véletlenül nem volt pénze. A három nap elmult, sőt elmult egy hét is, de Zoltán még mindig nem váltotta ki a föladó vevényt.

Időközben beállitott egy kaftános, tincses lengyel zsidó két uri ember társaságában az állomásfőnökhöz, s hamisitatlan lengyel zsidó dialektusban imigyen szólt: — Én vagyok a Weisz Móricz Husztról, a ki küldte azt a nagyláda holmit. Ez a két becsületes ur fogja igazolni, hogy csakugyan én vagyok a Weisz Móricz, mert ismernek engem.

— Mivel szolgálhatok? kérdezte az állomásfőnök.

— Egy kis baj történt, folytatta a lengyel zsidó. Elvesztettem a föladó vevényt.

— Biz az baj.

— Hogy volna baj, mikor ez a két ur igazolja az én személyazonságomat.

— Az igaz.

— Tessék hát kiadni a holmit, mert szükségem van rá.

A két ur konstatálta, hogy a lengyel zsidó csakugyan Weisz Husztról s akkor az állomásfőnök kiadta neki a kellékeket.

Pár nap mulva ujra beállitott egy kaftános lengyel zsidó az állomásfőnöknél s igy szólt:

— Én vagyok a Weisz Móricz Husztról. Eljöttem azokért a kellékekért, melyeket ide küldtem az én nevemre.

— Ma hasist evett felelt az állomásfőnök.

— Micsodát?

— Maga meg van bolondulva.

— Miért vagyok én megbolondulva?

— Mert azokat a kellékeket én már kiadtam a huszti Weisz Móricznak.

Nyilvánvaló volt, hogy rászedték s meg is tette a följelentést a szolnoki törvényszéknél ismeretlen tettes ellen. Ott kinyomozták, hogy az a lengyel zsidó, a ki először járt az állomásfőnöknél, Zoltán szintársulatának komikusa. Beranek Miska volt, a személyazonosságát bizonyitó két tanu pedig maga az igazgató s a társulatnak egy másik tagja volt.

Weisz Mór később a budapesti VI. kerületi járásbiróságnál pört inditott a magyar államvasutak igazgatósága ellen 150 frt és járulékai erejéig.

A pört ma tárgyalta a járásbiróság, de itéletet nem hozott, hanem elhatározta, hogy előbb elkéri a szolnoki törvényszéktől az iratokat, hogy lássa, mit vallottak a tanuk.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta: **GÉRARD E. D.** 60

— Ön nem kapta meg soraimat? — . . . de hiszen most már mindegy. . . . .

— Mindegy? nem, legalább most tudom, hogy ön Xénia nem akart megcsalni. De mondja csak, szereti-e bátyámat?

— Természetes! hisz menyasszonya vagyok, minek is kérdezi?

Kázmér mélyen csalódva felsóhajtott, meg

akarta menteni Xéniát attól, hogy szerelem nélkül menjen férjhez, azért intézé hozzá e kérdést. De most látta, hogy Xénia csak ugy cselekedett, a hogy érzett és igy őt nem éri semmi vád, nincs oka ő reá haragudni. Ilyen gondolatokkal s ily érzelmek behatása alatt vált el Xéniától.

Most hogy egyedül volt, kitört belőle a düh, mely áldozatját kivánta és az nem is késett, mert nemsokára találkozott Vicziával. Kázmér nem nézte azt, hogy egy gyenge nő áll előtte; egyenesen és keményen vonta kérdőre, hogy miért nem segitett Xéniának tanácsaival, miért nem értesitette őt a dologról, csak egy pár sorban, ez is elég lett volna. Viczia azonban helyt állott bátran. Kázmér méltó ellenfelére talált és igy csakhamar kénytelen volt feladni a harczot és ott hagyni Vicziát is.

A lodniki elhunyt birtokos szelleme, ha a földre visszakivánkozott volna, felkereste volna bizonyára ama helyet, hol elfeledve, megrosdásodva hevert ama végzetes gép, Bogdanovics halálát okozá.

Lodniki némely szembeszökő jel által első pillanatra elárulta a birtokon végbement változásokat. Hat hónappal ezelőtt virágzó jólét, most pedig a rohamosan végbement pusztulás szomorú képét tárá a szemlélő elé! — Az üres istállók, az elhanyagolt ösvények, az abba hagyott épitkezések elég hangosan hirdették a mulandóság törvényét. A tölgyfa óriás tönkje is kisarjadzott. S ott hevert az óriási gép is a szegletben, a rozsda s iszappal fedve, széttördelve a nedvesség káros behatása miatt.

Viczia és Xénia épen ezen óriás gépnél találkoztak: Viczia egyik kerekéhez támaszkodva elmerengve nézett az erdő mélyébe. Kázmér szavai egész valójában megzavarták. Miért tagadta meg segitségét? Miért keményedett meg szive Xénia iránt?

Vajjon mintegy öntudatlanul remélheti-e azt, mit unokanővére mint értéknélkülit dobott el magától?

E gondolatra büszke dacz fogta el szivét. Bogdanovics szilárdsággal füzte tovább gondolatait: Mire valók a szemek, ha a hamisat nem különböztetik meg az igaztól. Én sem szép, sem szeretetreméltó, sem kedves nem vagyok s még mindig reméljek? Ő majd szereti Xéniát s irántam is hü lesz még inkább, mintha felesége lettem volna.

Xénia hangja zavará meg e keserü lelki harczot.

— Nemde ma iszonyú nap volt? kérdé megrázkódva. Mintha ujból születtem volna. Ugy megijedtem, a mint beszélték, hogy Bielinski Kázmérral még lesz egy kis számadás, Tudod féltem, mert hiszen a nagynéni is azt mondta, hogy vakmerőség lesz beszélni vele, mert még megölhet.

— Még pedig azt nem tette, a mint látom, jegyzé meg Viczia hidegen.

— Oh épen; várakozásom ellenére nagyon s barátságosnak mutatkozott. El is feledtem, hogy mennyi jóság van Kázmérban. Bizony nem szép, hogy ugy . . . . gondolkozik felőlem. Xénia lehajtá fejét s fürtjeivel játszadozott. Nemde ő balga, Vicziám?

— Bizony balga, mondá Viczia szárazon egyik rozsdás lánczot megfogva.

— Kázmér oly szép, sóhajtá Xénia. Csak az a kár, hogy katona, szivem mélyéből sajnálom. A szép fő még mélyebben aláhanyatlott s 2 könnycsep gördült végig Xénia arczán.

De talán csak nem sirom ki szemeimet esküvőm napján, kiáltott fel tréfásan; nemde, jól állana ugy-e fehér menyaszonyi ruha Vicziám?

Mozdulatlanul állt Viczia s szemeit szomoruan egy helyre függeszté.

Xénia ajkai remegtek, a mint a szürkületben egy pillantást vetett unokanővérére: oly régen kapott már csókot, vagy szives üdvözletet nénjétől. Viczia félénken oda simult — mondd meg, hogy miért nem vagy hozzám oly jó mint ezelőtt voltál.

— Miért nem akarsz megcsókolni? Lásd én holnap már elhagylak. Mondd, hogy miért változtál meg. Viczia te sirtál. Szemeid még nedvesek a könyektől; még mindig sirsz.

— Mondd mi az oka, kérte Xénia.

— Lehetetlen, Viczia fejével tagadólag intett s jobb kezével a komló oldalához simuló ágat ragadta meg. A könyek jó hatásal voltak rája. Keménysége megtört. Az a kéz, mely oly gyengéden simogatta arczát, felhevült kedélyét is lecsillapitá.

Szüntelen az önzés s szeretet hullámzott keblében.

Mert igaz ugyan, hogy szenvedélyesen óhajtá hogy szépség s szelidségben utólérje unoka testvérét, de viszont saját tagjait feláldozta volna érette s ez a határtalan szeretet kifolyása volt. Naponta vétkezett igy Viczia s mindig keservesen bánkódott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kisdednevelők diszoklevele — Wlassicsnak.

Budapest, deczember 16. (Saját tud. táv.) A kisdednevelők országos egyesületének küldöttsége tisztelgett ma a képviselőházban Wlassics miniszternél, hogy disztagsági oklevelét átadják. Hét hölgyből és Péterffy igazgatóból állott a küldöttség, kiket Hagara Viktor vezetett. A miniszter az oklevelet melegen megköszönte.

A szabadelvü-párt lakomája.

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) A szabadelvü-párt mai lakomája a Royal szálloda éttermében igen szépen folyt le s mindvégig jó kedv uralkodott. Azok a kormánypárti ujságirók, kik tagjai a klubnak, de nem képviselők, igen elkeseredtek, mivel a lakomára nem hivták meg őket.

Vères kardpárbaj.

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt dr. *Székely* Béla a »Szabad Szó« volt szerkesztője és *Bauman* Viktor ugyanazon lap kiadó-igazgatója között véres kardpárbaj folyt le. Székely segédei *Hentaller* és *Tóth* János orsz. képviselők, Baumané pedig *Miklós* Aladár huszárkapitány és *Métay-Horváth* Károly szerkesztő voltak. A felek segédeik »*megállj*« szava után is összecsaptak és mindketten megsebesültek. Bauman a karjára kapott egy igen mély vágást. Székely a fején sebesült meg könnyebben. Párbaj után a felek kibékültek. A párbaj oka Székelynek egy sértő czikke volt.

A »Vereshaju« századik előadása.

Budapest, decz. 16. (Saj. tud. táv. A népszinházban ma századszor adták a »Vereshaju« népszinmüt. A közönség Blahánét nagy ovácziókkal ünnepelte.

Nagy robbanás.

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) Asschaffenburgból sürgönyzik, hogy a *cromeri* gyufagyárban történt robbanás az egész gyári épületet szétvetette. A gyárban nagyszámu férfi munkáson kivül 16 leány is dolgozott. Eddig két férfi és négy leány holttestét ásták ki a romok közül, 6 leány pedig sulyosan megsebesült.

Spanyol felkelők ügye az amerikai szenátusban.

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: A szenátusban Morgan indokolta határozati javaslatát, melyben annak a jegyzéknek előterjesztését sürgeti, melyet Amerika a kubaiak és a »Kompetidor« közös legénységének ügyében Spanyolországgal váltott. Morgan a rögtöni beavatkozást kivánja a kubaiak ügyébe, akiket lemészárolnak. Spanyolországnak szükség esetén háborut kell üzenni. A szenátus a javaslatot elfogadta. A képviselőház Voodmannak hasonirányu inditványát a külügyi bizottsághoz utasitotta.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai ülés.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután 3 órakor a »kereskedelmi csarnok« helyiségében teljes ülést tartott, melyen Janky Antal elnöklete alatt jelen voltak: a kereskedelmi osztályból Mihelfi Pál, Laszki Ármin, Markbeit Sándor, Steiner M. Albert, Frankl Lázár, Reisman Mór. Az ipari osztályból: Bercsey György, Óváry Lajos, Voszka Ferencz, Rendes Vilmos, Ifj. Moskovics Mór és Weisz Károly, a kültagok közül pedig: Kovács Gábor és Kiss Imre Szalontán, Váraki József B.-Ujfaluról, Kovács László Élesdről, Rozenfeld Géza Székelyhidról, Berger Dávid és Sz. Szabó József Margittáról, Csőreg Imre B.-Ujfaluból. Jelen volt még Prieleszky Pál forgalmi főnök.

Az ülés első tárgyát képező s dr. Sarkadi Lajos titkár által felolvasott elnöki közlések, minden felszólalás nélkül egyhangulag tudomásul vétettek.

Közvetlen az elnöki bejelentések után dr. Sarkady Lajos inditványozta, hogy tekintettel a margittai és szalontai kültagokra, a gyülések megkezdésének idejét 3 óra helyett ezentul 1/2 3 órára határozzák, hogy érkezésük legyen e tagoknak a vonattal hazamenni s igy elejét veszik annak, hogy esetleg a gyülés befejezte előtt távozzanak. A berettyó-ujfalusiak felszólalása után az ülés a titkár inditványa értelmében határozott.

Titkár bejelenti ezután a miskolczi kamara házfelavatási ünnepély alkalmával szerzett tapasztalatokat, továbbá a küldöttség szives fogadtatását, melyért az ülés a miskolczi kamarának köszönetet szavazott.

A miniszter azon megkeresését, hogy a tanulmányutakra küldött szakközegek neveiket előzőleg a monarchia külképviselőihez jelentsék be, hogy esetleg ezeket támogathassák, a gondoskodás felett köszönetük kifejezése mellett tudomásul vették az intézkedést.

Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter azon leirata felett, hogy egy áruisme és egy kereskedelmi földrajz kiadási költségeihez a kamara hozzájáruljon, az ülés egyszerüen napirendre tért.

A kamara által kocsihiány miatt a kereskedelmi miniszteriumhoz intézett sürgönyre a m. kir. államvasutak válaszolnak, melyben ez állapot megszüntetését czélzó intézkedésüket a kamara tudomására hozták. Az ülés a végrehajtás tárgyában ujabb felterjesztést fog tenni.

A pécsi kamara átirata, a kamarai tisztviselők rendszeresitette ötödéves pótlékban való részesités iránt, véleményezés végett az állandó bizottságnak adatott ki.

Ugyancsak a pécsi kamarának, a kamarai tisztviselők részére való kedvezményes jegyek kieszközlésére vonatkozó átiratára a kamara elhatározta, hogy e tárgyban pártoló feliratot intéz.

A soproni kereskedelmi kamara átiratát a közgazdasági előadói intézmény reformja, vagyis, hogy a mezőgazdasági a kereskedelmitől szétválasztassék, szintén pártolja az ülés.

Egyhangulag pártolják Szeben vármegyének, a minden tekintetben káros utazó kereskedői ügynökök megszabályozását.

Az »Érmelléki Közlöny« kiadóhivatalának kérelmét, hogy a kamara által támogattassék, a kamara nem tartja figyelembe vehetőnek, a helyi lapokkal szemben.

Ezután több apró ügyet intéztek el, különösen a kamarai könyvtár részére beszerzendő könyvnek tárgyában.

Elhatározták, hogy 5 krajczáros — rövid lejáratu váltót helyettesitő — utalványok kiadása iránt a minisztériumhoz felirnak.

Végül egy kis vihar is keletkezett, tudniillik, hogy a párisi világkiállitás budapesti ankettjének e hó 19-én tartandó ülésén képviseltesse-e magát a kamara, vagy ne. Bercsey e tárgy felett egyszerü napirendre térést inditványozott. Reizman Mór az állandó bizottságnak vélemény végett való kiadását tartja helyesnek. Az ülés nagy többséggel a Reizman Mór inditványát fogadta el.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. decz. 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	122.—
Magyar koronajáradék	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	122.15
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	151.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	136.50
Osztrák járadék papirban	101.10
Osztrák járadék ezüstben	101.10
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.60
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	409.—
Osztrák hitelintézeti részvény	381.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	377.25
20 frankos arany (Napoleondor)	9.53
Német birodalmi márka	58.98½
London vista	119.90
Páris vista	47.50

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Karácsonyra!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani

Karácsonyfára való diszek

rendkivül nagy választékban

legolcsóbb árakon.

Legfinomabb ***bonbonok, czukorkák*** mindig friss minőségben.

A közelgő karácsonyi ünnepekre ***Bonbonierek, kassetták*** eredeti árakon. ***Gyümölcs-kenyér*** friss minőségben. ***Alacs, Dobos, Mokka, Vecsera, Pischinger*** tortákat a nagyérdemü közönségnek legjobban ajánljuk.

Postai szétküldést pontosan eszközöl

Alacs és Ritter

300—6—14 czukrászdája.

Férfi- és fiu fehérnemüek

268 5—15

u. m.:

fehér és szines ingek,	**nap- és esőernyők,**
lábravalók és zsebkendők,	**keztyük, harisnyák,**
gallérok és kézelők.	**téli alsó ingek és nadrágok,**
valamint nyakkendők,	**sétabotok, utazó bőröndök**

s e szakmába vágó czikkek **legmegbizhatóbb** és **olcsó árak** mellett szerezhetők be

Leitner Lázár

czipő, kalap és férfi-divatáru üzletében

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utcza, a „Zöldfa"-kávéházzal szemben.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, fájdalomcsillapitó **bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csuzánál, tagszaggatásnál** és **meghülésekneél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta hamisitványokkal elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü házi-szer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Beviszárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar **megkárosodni,** az minden egyes üveget „**Horgony**" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

Nem szédelgés — hanem hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzlet feloszlatás miatt

Bémer-téren, Poynár házban levő

STERN LAJOS divatkereskedésében

VÉGELADÁS

310— 1—10 **tartatik.**

Női-, férfi- és gyermek-czipők, sárczipők, halina-csizmák, kamásnik

kalapok és sapkák

fehérnemüek, téli alsó ingek, harisnyák

kesztyük, nyakkendők és mindennemü férfidivatczikkek

rendkivül leszállitott árakban

VÉGKIARUSITTATNAK.

E kedvező és ritka alkalomra felhivom a t. közönség figyelmét.

Feltünő olcsó árak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

VÉGELADÁS!

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOKAT

csakis a

PROFÉTÁHOZ

(Szt. László-tér „Fekete Sas“ szálloda épületébe)

297—4—5

czimzett divatüzletben lehet

POTOM ÁRBAN

beszerezni, mely körülményre a t. vevő közönség b. figyelme felhivatik.

„FORTUNA“ Aranybánya-Részvény-Társaság.

PROSPECTUS.

»Fortuna« Aranybánya-Részvény-Társaság czég alatt ez évi novem. hónap 19-én **Tokai Nagy Lajos kir. közjegyző** közbenjöttével és hivatalos helyiségében

2,000.000 korona teljesen befizetett részvénytőkével

részvénytársaság alakult, melynek czélját az erdélyrészi elhanyagolt aranybánya-ipar fellenditése képezi, első sorban pedig a Szent-Endre nevü aranybánya megvétele és kiaknázása.

Erdélyben kétezer esztendő óta foglalkoznak az emberek aranybányászattal s egész nagy vidék kizárólag abból él. Ennek dacára a bányászat a leghihetetlenebb módon primitiv. Egy bányának sincs üzemi tőkéje, egynek sincsenek gépei, a zuzómalmok pedig oly tökéletlenek, hogy a kőben levő aranynak több mint a fele veszendőbe megy.

S ez eljárás mellett is több mint **14 métermázsa** aranyat produkál **három** millió korona értékben az a kicsiben való bányászkodás, melyet apró emberek, iparosok, parasztok tartanak fenn. Csak néhány bánya van erősebb, még pedig külföldi kezekben. E külföldiek, nem ismerve a viszonyokat, néhány gyengébb bányát vásároltak össze s ennek dacára is nagy jövedelmeket értek el, **20—30** százalékot osztottak föl, sőt annál többet.

Ideje, hogy a hazai tőke ezekkel a bányákkal foglalkozzék, sőt kötelessége, mely kötelességnek teljesitése nagy anyagi hasznot is biztosit.

A **társaság**, mely az imént megalakult, a Szent-Endre-bánya megvételére szerződést kötött, s első sorban ezt a bányát szándékozik üzembe venni E bánya Bucsum községben fekszik, Abrudbánya város közvetlen közelében. Tőszomszédos a Szent-Endre bányával a Concordia-bánya, mely több millió forint értékü aranyat adott. A Concordia-bánya részvényesei jobbára vidékbeli parasztemberek, üzlettőkéjük nincs, mert a nyert aranyon minden héten elosztoznak s gépeik sincsenek' mégis husz esztendőn keresztül évente **400—600.000** koronát osztottak egymás között tiszta haszon gyanánt.

A Szent-Endre bányában ugyanazon aranyerek jönnek elő, melyek a Concordiában, s az uj társulat megfelelő üzlettőkével és a legujabb rendszerü zuzómalmokkal fogja folytatni az üzemet.

Nyolc aranyér fel van már a Szent-Endre bányában tárva, mind olyanok, melyek a Concordiában is ismeretesek, s melyek emitt is aranyban gazdagok, s ugyanolyan aranymennyiséget fognak adni, mint a Concordia.

E bánya felől St. **Ludwig Rainer** bécsi ismert szakértő és volt aranybányaigazgató, ki azt kétszer is megvizsgálta, következő nyilatkozatot teszi:

»Az V-ik telérről jelentésemben befejezett s általam sajátkezüleg leszedett anyag **23** gr. finom aranyat adott egy tonnára, melyből **17-4** gr. foncsoritható arany volt **28·53** frt értékben, **5·6** gr. pedig kötött állapotban levő arany **8-40** frt értékben. Gyakorlatban ebből 70% azaz **25-85** frt érték lesz kinyerhető.«

Ugyancsak ő a következőket irja:

»Tőkével rendelkező és észszerüen vezetett bányavállalatok számára Erdély rendkivül hálás talaj, csak érteni kell bevárni türelemmel a kedvező pillanatot, s adandó alkalommal gyorsan cselekedni ... Azon szilárd meggyőződéssel zárom jelentésemet, hogy a Szt-Endre bánya rövid idő alatt az ország nagy és jövedelmes bányavállalatai közé méltán lesz sorolható.«

A bánya öt közép bányatárból áll s több mint **75,000** □ méter felülettel bir, ugy, hogy sok esztendőre elegendő zuzóanyagot bir szállitani

A »Fortuna« **részvénytársulat 2,000,000** korona alaptőkével alakult meg, ugy, hogy elegendő üzleti tőke álljon rendelkezésére és a szükséges gépek, zuzómalmok a legjobb rendszer szerint megépithetők legyenek. Az alakuló közgyülésen az alulirott igazgatóság és felügyelő-bizottság választatott meg.

A zuzómalmok ugy lesznek berendezve, hogy naponta 80 tonna érczet dolgozzanak fel.

A művelet mellett a társulatnak rendkivül fényes prosperálás igérkezik. A minden kétséget kizáró fenti adatokra támaszkodva, a várandó haszon a következő számtételeket mutatja:

Egy tonna ércz átlag	**51** korona **70** fillér
értékü aranyat ád, vagyis 80 tonna érc	**4136** korona — fillér
értékü aranyat.	
Tonnánkinti költség (az összes kiadások betudásával)	
12 korona . . . . . =	**960** korona — fillér
Marad naponta	**3176** korona — fillér

Ez kitesz 350 munkanapon át (az üzem folytonos) kerek **1.111,600** koronát.

E számitásnál azonban csak a zuzóércben található arany vétetett tekintetbe; mind a mellett ugy a Szent-Endre bányában, mint a tőszomszédos Concordiában tömérdek szabadarany fordul elő. Ha tehát ennek értékét a fenti összegnek csak 25%-ával számitjuk, vagyis **277'900** koronával, akkor is mindezek szerint **1.381,500** koronányi évi tiszta haszon mutatkozik.

A nyerendő porarany e számitásban szintén nem vétetett tekintetbe. Ennek értéke is emelni fogja a fenti összeget 8—10%-kal. Ha tehát a várandó évenkinti tiszta hasznot

1,200.000 koronára

teszszük, ugy ez szigoruan szolid alapon nyugszik, minden előre nem látottak tekintetbevétele mellett. Ezek szerint minden kétséget kizáróan a részvénytőkének 60%-nyi jövedelmezősége tökéletesen biztositva mutatkozik.

A »Fortuna« Aranybánya-Részvény-Társaság az alakuló közgyülésen elfogadott alapszabályok szerint **2.000,000 korona teljesen befizetett alaptőkével**, egyelőre 30 évi időtartamra alakult meg. E **2.000,000** korona részvénytőke felosztatik **80,000** darab **25** korona névértékü részvényre.

Az osztalék felosztása, valamint a társaság nyilvános tanácskozásai minden négy hónapban történnek és az eredmény az összes magyar, osztrák és németországi nagy lapokban fog közzététetni.

Az igazgatóság:

Hg. Batthyány-Strattman Ödön, elnök. **Bóer Béla,** Abrudbánya polgármestere. **Gr. Festetics Géza,**

Gr. Berchtold Miklós, **Hammond Eduárd P. T.,** az északamerikai Egyesült-Államok volt főkonzulja. **Langermann James W. S.,** San-Franciskóból

A felügyelő bizottság:

Kálnoki Henrik, elnök. **Hoitsy Jenö.** **Grátzy János.**

304—3—3

Aláirási felhivás.

E prospektus alapján alólirott syndikátus az ez évi november 19-én **2,000.000 korona teljesen befizetett részvénytőkével** megalakult és a **budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél bejegyzett**

„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság

40,000 drb **25** korona névértékü részvényre ezennel aláirási felhivást bocsátanak ki.

A **„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság 2,000.000** korona alaptőkével egyelőre 30 évi időtartamra alakult meg. E **2,000.000** korona részvénytőke felosztatik **80,000** darab **25** korona névértékü részvényre.

A részvényeket **25** koronájával = **12** frt **50** kr. bocsátjuk a közönség rendelkezésére, hogy igy kevésbbé vagyonos közönség is részt vehessen ezen nyereségteljes vállalatban.

A Szent-Endre bányából származó aranytartalmu kövek példányai a **„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság** irodájában **Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.** a hivatalos órák alatt d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig megtekinthetők.

A részvénytársaság 80.000 darab részvényéből részben az igazgatóság, részben pedig az alólirottak által képviselt syndikátus **40,000** drbot egyelőre maguknak tartanak meg.

Az aláirások a »Fortuna« A[illegible]a-Részvény-Társaság részvényeire f. évi

deczember hó 12-től bezárólag deczember hó 20-ikán

tartanak. Aláirási bejelentéseket és befizetéseket elfogad a **„Fortuna“ Aranybánya Részvénytársaság** irodája: **Budapest, V., Fürdő-utcza 4.**

Az aláirásnál minden egyes aláirt **25** korona = **12** frt **50** kr. névértékü részvényre **12** korona = **6** frt fizetendő le. A többi 6 frt 50 kr. egy hónappal később, vagyis 1897. január 15-éig teljesitendő. Az aláirók jogositva vannak azonban az egész részvényösszeget is azonnal lefizetni, mely esetben a végleges részvények is megjelenésük után azonnal kiszolgáltatnak.

Magától értetődik, hogy az alulirottak által képviselt syndikátus fentartja magának azt a jogot, hogy az aláirásokat a jegyzesek mérve szerint **leszállitsa.** A jegyzésekre esetleg jutó részvények mennyiségét lehetőleg gyorsan fogja az aláirókkal közölni.

Budapest, 1896. deczember hónapban,

A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság syndikátusa.

.....1896. deczember.....

A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság részvényeladási syndikátusának BUDAPESTEN,

V., Fürdő-utcza 4.

Alóiirott a mellékelt prospektus és aláirási felhivás értelmében a **„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság** részvényeiből ezennel .....drb, azaz ..... drb 25 korona névértékü részvényt veszek és kötelezem magam jelen aláirásommal egyidejüleg minden 25 korona névérték után 12 koronát, összesen..... koronát a további részvényenkint 13 koronát, azaz..... koronát, pedig legkésőbb 1897. január 15-éig a **„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság** hivatalos helyiségében (Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.) készpénzben lefizetni.

Aláirás: .....

Czim: .....

Ez a levél kellőleg kitöltve és aláirva **„Fortuna« Aranybánya-Részvény-Társaság** czimére (Budapest, V., Fürdő-utcza, 4. sz.) beküldendő

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.